

Nový arcibiskup

Novým pražským arcibiskupom sa stal Dominik Duka.

„Nie som schopný robiť zázraky, ale verím na ne, do istej miery sú to prejavy dobrej vôle, „ povedal pri vymenovaní do úradu. Dôležité podľa neho je viac otvoriť cirkev

spoločnosti. Zároveň však nechce, aby sa takéto otváranie spájalo s reklamou a propagandou.

„Musíme byť ochotní počúvať, niekedy máme tendenciu radiť s tým, že poznáme všetky odpovede,“ povedal. (sim), Plus jeden deň, 12.4.2010

Slovenský don ranám pre Haiti nerozumie

Misionár a saleziánsky kňaz Augustín Vrecko, ktorý pôsobí na Haiti, nechápe, ako mohlo ostrov po cyklónoch postihnúť ďalšie nešťastie v podobe zemetrasenia. Niečo tam nie je v poriadku, vyhlásil don Vrecko. „To si neviete predstaviť - vidíte pekný palác a je na zemi. Prezidentský palác aj ka-

tetrála a tak ďalej. Trvalo to koľko? Dvadsať sekúnd?“

Salezián pôsobí asi 140 kilometrov od hlavného mesta Port-au-Prince na vidieku. Počas otrasov cítili len slabé chvenie. Don emigroval za minulého režimu do Nemecka a Ameriky, z dôstojníka v armáde sa tam stal kňazom. (sila), SME, 10.4.2010

Zneužívali nepočujúcich

Kauzy cirkevných pedofilných škandálov nabierajú obrovské rozmery. Do zoznamu zneužívaných pribudli stovky obetí z talianskej Verony. Katolícki kňazi mali zneužívať nepočujúce deti. Ich výpovede sú šokujúce.

Redaktorka: „Títo muži síce nepočujú, ale pamäť im funguje veľmi dobre. Na hrôzy, ktoré prežili v špeciálnom inštitúte pre nepočujúcich, nevedia zabudnúť. Keď sa pred pár týždňami začala valiť jedna kauza za druhou, rozhodli sa verejne odhaliť svoje tajomstvá.“

AA: „Kňazi nás bili a opakovane nútili, aby sme ich masturbovali. Potom robili to isté aj nám.“

AA: „V kúpeľni ma kňaz oprel o stenu. Bol nahý, myslel som si, že zošalel. Trvalo to 20 minút.“

AA: „Musel som im to robiť dva, trikrát do týždňa celých šesť rokov.“

Redaktorka: „Mnohí z nich zo školy utiekli, ale báli sa čokoľvek prezradiť.“

AA: „Museli sme držať jazyk za zubami. Kňaz je vážený človek a my sme navyše hendikepovaní.“

Redaktorka: „Teraz žiadajú spravodlivosť. Podľa nich kňazi na škole zneužívali deti vyše 30 rokov.“

AA: „Možno sa to tam deje aj dnes. Svojho syna, ktorý tiež nepočuje, som preto radšej poslal do inej školy.“

Redaktorka: „Biskup Verony mužov obvinil z klamstva. Vatikán sa však pod náporom žalôb rozhodol pre iný krok a nariadil vypočúvanie obetí.“

Natália Babincová
Markíza, 9.4.2010

Turínske plátno si pozrie v katedrále aj pápež

Verejnosť si po desiatich rokoch môže pozrieť údajný odtlačok Kristovej tváre.

Očakávajú sa dva milióny zvedavcov. Nie všetci však veria, že Turínske plátno je skutočne tým, do ktorého zabalili telo Ježiš Krista po ukrižovaní. Po desiatich rokoch ho v sobotu vystavili v Turínskej katedrále. Verejnosti bude prístupné šesť týždňov.

Turínske plátno (na snímke ČTK/AP) zrejme vzniklo na prelome 13. a 14. storočia. Testy z roku 1988 ho datovali do rozmedzia rokov 1260 až 1390, nie všetci vedci však s výsledkami súhlasia. Žiadajú preto Vatikán, aby dovolil plátno nanovo a podrobnejšie preskúmať. Aj cirkev je pri komentovaní autentickosti opatrná. „Nie je to na nás, ale na vede,“ povedal podľa AP kardinál Severino Poletto, ktorý v sobotu viedol slávnostnú ceremóniu.

Napriek tomu si možnosť uvidieť relikviu rezervovalo jeden a pol milióna ľudí. Začiatkom mája by mal katedrálu s plátnom navštíviť aj pápež Benedikt XVI. (tp)

SME, 12.4.2010

Nedôvera Nemcov

BERLÍN - Až 56% Nemcov nedôveruje rímskokatolíckej cirkvi a až štvrtina zvažuje, že po škandáloch so sexuálnym obťažovaním z nej vystúpi. Vyplýva to z prieskumu Focusu. Nový Čas, 12.4.2010

Nemci preveria učiteľov

Vlna škandálov so sexuálnym zneužívaním žiakov na nemeckých cirkevných školách bude mať zrejme dosah aj na ďalších pedagógov. Najmenej dve spolkové krajiny sa chystajú prísniť prijímanie učiteľov. Od uchádzačov asi budú žiadať detailný výpis z registra trestov, aby sa dozvedeli, či nešírili detskú pornografiu, alebo neboli trestaní za exhibicionizmus.

(ČTK), PRAVDA, 10.4.2010

Hriechy, zločiny a poklesky

Pápež Benedikt XVI. vyhrešil írskych kňazov. Ale stačí to?

V pozoruhodnom ospravedlení írskym katolíkom (ktorí tvoria väčšinu obyvateľov tejto krajiny) vysvetlil pápež Benedikt XVI., prečo si myslí, že hriešni kňazi cítili pokušenie dopúšťať sa pohlavných aktov s deťmi.

V zdôvodnení sa píše: bolo to pre „nové a vážne výzvy viery, ktoré vyplývajú z rýchlej transformácie a sekularizácie írskej spoločnosti. Prišlo tu k zrýchleným spoločenským zmenám, ktoré mnohokrát nepriaznivo ovplyvnili tradičnú vernosť ľudí katolíckemu učeniu a hodnotám“.

Ako vieme, k zneužívaniu detí katolíckymi kňazmi nedochádzalo iba v Írsku, ale aj v ďalších krajinách, ale rým sa pápež radšej nezaoberal. Írsko navyše nie je jediným miestom, kde spoločenská transformácia a sekularizácia znamenali spochybnenie náboženských hodnôt.

Životná realita

v tradičnejších časoch, ktoré nie sú až takou vzdialenou minulosťou, keď Boh zvrchovane vládol a väčšina ľudí stále hľadala morálne vedenie u kňazov - pastorov či rabinov - diktovala sexuálne správanie v mnohých prípadoch moc. Kresťania verili v hriech a na hodnoty zastávané cirkvou sa bral náležitý ohľad.

Pokrytectvo však poskytlo privilegovaným ľuďom vrátane duchovných určitú voľnosť. Zámožní muži mali milienky, profesori milostné romániky so študentkami, a dokonca aj obyčajný dedinský farár, ktorý síce neoplýval veľkým bohatstvom, ale disponoval istou spoločenskou a duchovnou mocou, často prijímal sexuálne služby od ženy, ktorá bola ľahko po ruke, lebo sa mu starala o domácnosť.

Tieto praktiky sa prijímali ako životná realita a v mnohých chudobných a južanských krajinách je to tak dodnes, čo by mohlo vysvetľovať, prečo bolo zneužívanie zo strany duchovných odhalené prevažne na severe, kde spoločenské zmeny prebiehajú rýchlejšie.

Myšlienka celibátu - možno vznešeného, ale pre väčšinu ľudí nedosiadnuteľného ideálu - sa stala tým pádom znesiteľnou. V renesančnom Taliansku mali koniec koncov deti aj pápeži.

Život žien v týchto tradičných štruktúrach bol poznačený veľký-

mi obmedzeniami. Ešte aj v úzkych a voľnomyšlienkarckých aristokratických kruhoch, kde mohli mať aj ženy nemanželských milencov, mala žena za úlohu byť matkou a domácou opatrovatelkou. A práva detí vo väčšine tradičných spoločností pred nástupom zmien, na ktoré dnes pápež odkazuje, prakticky neexistovali. Zvrchovanú moc mali dospelí.

Formy puritánstva

Pápežovi Benediktovi XVI. a ďalším konzervatívcami môžu spoločenské a sexuálne revolúcie 20. storočia pripadať ako orgie voľnomyšlienkarstva. A v prípade niektorých ľudí to tak aj bolo: spomeňme si na pôžitkársky život gayov v Amsterdame alebo San Francisku, sexuálne zvyklosti v niektorých komunitách hip-pies a takmer feudálne erotické privilégia rockových hviezd. To sa však netýkalo každého. Skutočné zmeny v krajinách, ako sú Írsko, Nemecko či Spojené štáty, sa týkali postavenia žien a detí.

Už nebolo správne, aby muži mali milienky, aby učiteľia zažívali milostné vzplanutia so študentkami, aby kňazi prijímali láskavosti od svojich domácich. Ľudia začali byť menej tolerantní k pokrytectvu.

V istom zmysle priniesli spoločenské premeny v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch novú formu puritánstva. Najmä v Spojených štátoch dnes môže prísť človek o prácu pre „nehodné“ sexuálne narážky, manželstvá sa rozpadávajú pre zálety na jednu noc a akákoľvek forma sexu s deťmi je absolútne tabu.

Snáď preto, že toľko iných tabu padlo, je tabu sexu s deťmi strážené s takmer fanatickou horlivosťou. Dokonca aj fantazírovanie v podobe kreslenej detskej pornografie je v niektorých krajinách nezákonné. Iste, pohlavné, ako aj akékoľvek iné zneužívanie detí je odsúdeniahodné - napokon, len málokedy majú možnosť sa mu brániť.

Dokonca aj pápež súhlasil, že emancipácia žien a ochrana detí sú prínosom. Keď ešte pôsobil ako kardinál, mal okrem iného za úlohu brániť kňazom v zneužívaní neplnoletých. Nezdá sa, že by v tom nejako zvlášť uspel. Možno je to tým, že za dôležitejšiu úlohu sa považovala ochrana cirkvi pred škandalom.

Aspoň zlepšenie

Katolíci majú sklon byť k pokrytectvu tolerantnejší než protestanti. Vzostup protestantizmu bol aj protestom proti tomuto faktu. Prísni protestanti robia cnosť z brutálnej úprimnosti, pretože veria, že majú priame spojenie s Bohom. Katolíci sa zodpovedajú kňazom a nie Bohu ako takému. Hriechy možno nejako riešiť, ak sa dodrží príslušný obrad. To vysvetľuje, prečo Vatikán označuje pedofilné poklesky svojich duchovných radšej za hriechy než za zločiny.

Dôvodom, prečo to už v emancipovanejšom svete nestačí, nie je skutočnosť, že sekularizácia zničila ľudské vnímanie morálky. Zo sekularizmu napokon nikdy nevyplýva, že zneužívanie detí je dobré. Nie, problém hriešnych kňazov tkvie v tom, že v demokratických spoločnostiach už nie je moc taká privilegovaná ako kedysi a ľudia javia menšiu ochotu tolerovať pokrytectvo. V dôsledku toho sa prísľub celibátu stal nepoužiteľným anachronizmom.

Na tento problém existuje riešenie. A pokiaľ nie riešenie, tak aspoň zlepšenie: cirkev by mohla umožniť kňazom vstupovať do manželského zväzku alebo so súhlasom druhej strany nadväzovať homosexuálne vzťahy.

Je veľmi nepravdepodobné, že túto myšlienku podporí pápež Benedikt XVI., ktorý je v otázkach doktríny prísne konzervatívny. Skôr bude ďalej kázať proti zloduchom sekulárnej spoločnosti, pretože človek z mäsa a kostí je slabý a nájde si cestu, ako uspokojiť svoje potreby. A ak to nebude môcť robiť legálne, budú sa páchať zločiny na ľuďoch, ktorí majú najmenšiu možnosť brániť sa.

Ian Buruma, SME, 10.4.2010

Ian Buruma (1951) je spisovateľ. Žije v New Yorku, kde prednáša na Bard College. V slovenskom preklade vyšla jeho kniha Zrod moderného Japonska, v českom slávna kniha Okcidentalismus. Západ očima nepřátel (spolu s Avishaiom Margalitom). Jeho najnovšia kniha Taming the Gods: Religion and Democracy on Three Continents (Skrutenie bohov: náboženstvo a demokracia na troch kontinentoch) práve vyšla v nakladateľstve Princeton University Press.

SME, 10.4.2010

Po škandále s listom Vatikán bráni pápeža

Postoj kardinála Josepha Ratzingera, súčasného pápeža Benedikta XVI., je vytrhnutý z kontextu. Katolícka cirkev takto obhajuje konanie svojej súčasnej hlavy, ktorá v osemdesiatych rokoch údajne uprednostnila imidž cirkvi pred záujmami obetí sexuálneho zneužívania. To vraj vyplýva z listu, podpísaného Ratzingerom, ktorý v piatok zverejnila agentúra AP.

„Je v tom veľa preháňania a prí rýchleho odsudzovania,“ vyhlásil Jeffrey Lena, ktorý zastupuje záujmy Vatikánu v Kalifornii.

Práve v štáte na tichomorskom pobreží USA bol v roku 1978 odsúdený kňaz Stephen Kiesle za zneužívanie dvoch chlapcov. Po odpykaní trestu požiadal o zbavenie kňazstva, no Vatikán štyri roky ne reagoval. Až v roku 1985 sa v liste oaklandskému biskupovi k prípadu vyjadril Ratzinger, vtedy šéf vplyvnej Kongregácie pre náuku viery.

„Je potrebné vziať do úvahy dobro katolíckej cirkvi, ako aj dobro žiadateľa,“ napísal Ratzinger s tým, že vyzlečenie duchovného z kňazského rúcha si vyžaduje čas

a dôkladné prešetrenie. Kiesle sa neskôr dopustil sexuálneho zneužívania znova.

Imidž cirkvi veľmi poškodili vynárajúce sa škandály so sexuálnym zneužívaním mladistvých duchovnými. Mnohí preto vyzývajú pápeža, aby odstúpil, v Spojených štátoch sa zase objavila požiadavka, aby Benedikt XVI. vystúpil ako svedok pred súdom.

Britský spisovateľ Richard Dawkins sa zase pre noviny Sunday Times vyjadril, že by chcel nechať pápeža zatknúť počas jeho návštevy ostrovov, ktorá je naplánovaná na september. Vedec a kritik náboženstva Dawkins sa chce o tejto možnosti najskôr poradiť s právnikmi.

Cirkev priznala, že musí zmeniť prístup k podobným prípadom a pápež je pripravený stretnúť sa s viacerými obeťami. Podľa amerického právnika však Ratzingerov úrad nemal v kompetencii posudzovanie prípadov zneužívania, a preto list súčasného pápeža nemožno vnímať ako zlyhanie. **zah, Reuters, ČTK**

PRAVDA, 12.4.2010

Zatykač na pápeža

Britský ateistický aktivista Richard Dawkins plánuje právny útok s cieľom zatknúť pápeža Benedikta XVI. počas jeho štátnej návštevy v Británii „za zločiny proti ľudskosti“. Informovalo o tom webové vydanie denníka The Times. Richard Dawkins a Christopher Hitchens, autor zastávajúci ateizmus, požiadali právnikov v oblasti obrany ľudských práv, aby vypracovali podklady pre obvinenie pápeža Benedikta XVI. za jeho údajné utajovanie pohlavného zneužívania detí rímskokatolíckymi kňazmi. Dvojica ateistov je presvedčená, že môžu využiť ten istý právny princíp ako v prípade nebohého čilského diktátora Augusta Pinocheta, keď v roku 1998 navštívil Britániu. Pápež je od víkendy zatiahnutý do nového sporu, ktorý vznikol okolo ním podpísaného listu. **JÁN FELIX, Šport, 13.4.2010**

Stretne sa pápež so zneužitými?

Pápež Benedikt XVI. je pripravený stretnúť sa s obeťami pedofilne orientovaných duchovných, včera o tom informoval hovorca Vatikánu Federico Lombardi. Stalo sa tak pri príležitosti prezentácie víkendového programu hlavy katolíckej cirkvi. Hovorca však zdôraznil, že pápež je ochotný prijať obeť zneužívania v atmosfére pozornosti a hlbavosti, avšak nie na nátlak médií. Pápež už počas návštev USA a Austrálie absolvoval stretnutia s obeťami pedofilne orientovaných kňazov. Úvahy o tom, že by podobné stretnutie mohlo byť súčasťou blížiacej sa návštevy Benedikta XVI. na stredomorskom ostrove Malta, ktorú pápež začne v sobotu, Vatikán jednoznačne nepotvrdil. **PETER DODEK, Šport, 14.4.2010**

Reštaurovanie oltára v Dóme sv. Alžbety

Dóm sv. Alžbety v Košiciach skrýva mnoho krás. Jednou z nich je aj oltár navštívenia Panny Márie, ktorý potrebuje súrnu rekonštrukciu. Podieľať sa nej budú fara, Ministerstvo kultúry aj ďalšie organizácie.

Redaktor STV: „Oltár, ktorý návštevník Dómu nájde v čele pravej lode je hlavnom druhý najvýznamnejší. Počas druhej svetovej vojny putoval do blízkej maďarskej obce Hejce. Po vojne sa vrátil vo veľmi zlom stave. V 70. rokoch ho zreštaurovali, no teplotné zmeny i slnko prenikajúce cez vtedy ešte čiru výplň okna spôsobili svoje.“

Jozef Porubovič, reštaurátor: „V poslednom čase už krídla do seba sa nezatvárali, architektúra je nahnutá, ten stav je aj teraz vidieť.“

Redaktor: „Pri krídlach oltára nastal až havarijný stav. Drevo, z ktorého sú, sa vplyvom tepla doslova hýbe.“

Peter Gomboš, reštaurátor: „Tá farebná vrstva aj s kriedou, na ktorej je nanášaná, nedokáže opakovať tieto zmeny a uvoľňuje sa od podložky.“

Redaktor: „Krídla sú teraz v ateliéroch reštaurátorov. Ich znovuzrodenie ako aj celého oltára bude stáť približne 100 000 eur. Finančne prispelo Ministerstvo kultúry, U.S.Steel, i Košický samosprávny kraj. Komplexné reštaurovanie podmieňuje žiadosť o grant.“

Ján Kožuško, správca budov, Farnosť svätej Alžbety: „Dali sme žiadosť na tento rok na Ministerstvo kultúry, zatiaľ neboli sme vyradení, takže veríme, že budeme úspešní.“

Redaktor: „Oltár nie je jediná súčasná rekonštrukcia v Dóme. Len nedávno sa skončili práce na severnom portáli a v týchto dňoch reštaurátori horúčkovo pracujú na oprave východnej steny, jedného z najcennejších architektonických klenotov na Slovensku. **Matúš Jaco, STV 1, 9.4.2010**

Počmárali dom

MNÍCHOV - Rodný dom pápeža Benedikta XVI. v nemeckom Marktli zničili vandali. Počmárali ho vulgárnymi nápismi, ktoré sa týkajú aj škandalózneho sexuálneho zneužívania detí katolíckymi kňazmi. **(sita, čtk), Nový Čas, 14.4.2010**

Poľsko plače pre Katyň

Poľský prezident Lech Kaczyński a jeho sprievod mali spomínať na masaker. Na miesto však už nedoleteli

Apríl 1940 - zavraždených 20-tisíc vojakov a intelektuálov. Apríl 2010 - 96 mŕtvych vrátane prezidenta

Niž horšie Poľsko v modernej histórii nezažilo a spamätávať sa bude veľmi dlho. Pri leteckom nešťastí v ruskom Smolensku v sobotu zomrel poľský prezident Lech Kaczyński a mnohí ďalší predstavitelia elity. Chceli spomínať na masakru v Katyni.

Varšava. Dav tisícok ľudí na ulici Krakovské przedmiescie pred Prezidentským palácom vo Varšave náhle zastal.

Tisíce mužov a žien držia v ruke sviečku alebo kytice kvetov, deti mávajú poľskými zástavami ozdobenými čiernou stužkou.

Celé Poľsko držalo včera na obed dve minúty ticha za 96 obetí najväčšej tragédie v povojnových dejinách krajiny. Hučali len sirény a zvony kostolov.

Druhá Katyň

Druhýkrát za sedemdesiat rokov prežívajú Poliáci svoju Katyň.

Symbol utrpenia národa.

Pred sedemdesiatimi rokmi v Katynskom lese na západe Ruska zavraždila sovietska tajná služba na príkaz Stalina viac ako 22-tisíc poľských dôstojníkov, inteligenciu a elitu národa.

V sobotu zahynula časť elity poľského národa opäť. Lietadlo s prezidentom Lechom Kaczyńskim a ďalšími 95 osobnosťami na palube havarovalo pri Smolensku. Smerovali do Katyne, kde si chceli uctiť obeť Stalinových čistiek.

Posledná cesta k palácu

Na druhý deň po správe, ktorej by Poliáci najradšej vôbec neverili, prišli rakvu s telom prezidenta Kaczyńského (60) čakať tisíce ľudí.

Na vojenskom letisku vo Varšave ju vítal skrúšený premiér Donald Tusk, ktorý s ním až do tragickej soboty viedol tvrdé politické boje. Nechýbalo nešťastné dvojča zosnulého prezidenta Jaroslaw Kaczyński ani jeho dcéra Marta.

Na desaťkilometrovej ceste od letiska po Prezidentský palác rakvu spre-

vádzali v tichosti. Tam bude vystavená pre šokovanú poľskú verejnosť.

Poľská politická scéna je v šoku. Nikto nie je pripravený na podobný scenár.

Nové nečakané voľby

Krajinu čakajú v krátkom čase za sebou predčasné prezidentské voľby, doplnujúce voľby do Senátu, do Sejmu musia poslať za zosnulých poslancov náhradníkov, musia vymenovať nových veliteľov poľskej armády, guverniera Národnej banky, ombudsmana, šéfa Inštitútu pamäti národa, či predsedu poľského olympijského výboru.

„Nikdy ešte nezomrelo toľko osobností na jednom mieste a v jednom čase,“ hovorí pohnuto v poľskej televízii Bronislaw Komorowski. V piatok bol predsedom parlamentu, od soboty je už aj zastupujúcim prezidentom krajiny, ktorá prišla o hlavu štátu.

Keď podvečer prechádzala centrom Varšavy kolóna s ostatkami obetí, ktoré práve previezli z Moskvy, prerušuje hlboké ticho len niekoľko vzlykov. Ulice sú plné, centrum mesta je nepriechodné.

Zronení Poliáci

„Pred piatimi rokmi som ho volil, v mnohom som mu dával za pravdu, čo povedal. Boli aj veci, ktoré sa mi nepáčili, ale dnes mi to pripadá také bezvýznamné,“ hovorí 53-ročný pán Boguslaw, keď si neďaleko paláca kupuje sviečku. Nechce sa mu veľmi hovoriť, berie sviečku a so slzami v očiach odchádza zapáliť ju.

Aj pani Alzbieta hľadá slová len ťažko. „Nemohli sme tomu uveriť, keď sme sa to dozvedeli z televízie. Volali sme známym a dúfali, že tú správu ešte niekto poprie. Naša suseda stála na ulici a plakala, bola v šoku. A náš druhý sused bol u krajčírka, keď sa to dozvedel, vybehol z krajčírstva len v tom, čo skúšal,“ hovorí.

Mnoho ľudí nechce rozprávať vôbec. Nevedia si predstaviť, čo to pre krajinu znamená, ako sa Poľsko z druhej Katyne otrásie. Rádiá i televízie stále púšťajú dlhý zoznam mien, ktoré sa už z Katyne nevrátia. V krajine vyhlásili štátny smútok.

Pani Anna hovorí, že na chvíľu to krajinu zmení k lepšiemu „Tak ako po smrti pápeža Jána Pavla II. práve pred piatimi rokmi, aj vtedy boli všetci do-

jatí, prežívali pocit straty a vzájomné spory ustali, ale potom zabudli. A už išlo zase len o peniaze a dobré postavenie.“

Pre ňu bol Kaczyński a jeho manželka Maria jedinými, kto sa zaujímal o deti z chudobných rodín či o starých ľudí a tých, čo potrebovali pomoc.

Patriota dostala Katyň

„Náš prezident nám vrátil pamäť, keď inicioval založenie múzea Varšavského povstania,“ dodáva ešte a sklopí zrak na denník Fakty, ktorý včera v uliciach Varšavy rozdávali zadarmo. „Pán prezident, tvoj národ plače,“ stálo na titulnej strane mimoriadneho vydania. Podtitulok bol Druhá Katyň.

Katyň je to, čo robí sobotňajšiu tragickú udalosť inou. Masaker poľských dôstojníkov na jar 1940 je dodnes pre mnohých Poliakov nezacelenou ranou.

Nepreboľené rany z krvavej histórie

Len v stredu minulý týždeň bol ruský premiér Vladimir Putin prvýkrát po 70 rokoch ochotný nad masovými hrobmi Poliakov hovoriť o zločine stalinizmu, ale Poliakom sa neospravedlnil.

A teraz zahynul poľský prezident, ktorého ruská strana veľmi na oficiálnych oslavách nechcela. Obávala sa, že jej zopakuje to, čo na minuloročnej spomienke na druhú svetovú vojnu - že sedemnást' dní po Hitlerovom Nemecku napadol Poľsko Stalinov Sovietsky zväz a stále o tom nehovorí otvorene.

A tak Rusi usporiadali oficiálnu spomienku na úrovni premiérov a do Katyne pozvali poľského premiéra Donalda Tuska. Lech Kaczyński sa rozhodol ísť tiež. O tri dni neskôr a neoficiálne. Už nedoletel. Meno prezidenta, jeho manželky a ďalších 94 osobností pribudne na nezmyselný zoznam obetí, ktoré si vynútila Katyň. Už druhýkrát.

Z Varšavy od našich redaktoriek Miriam Zsilleovej, Malgorzaty Wojcieszynskej

„Toto je najväčšie politické zemetrasenie v celej histórii Poľska. Nie je to iba o smrti prezidenta, ale aj o tretine politickej triedy, ktorá zahynula s ním. Piotr Kaczyński, polsky politológ

SME, 12.4.2010

Smrť poľskej elity

Narodili sa v rovnaký deň a v tú istú hodinu. Ďalšie narodeniny však už spolu oslavovať nebudú. Poliakom ale ich zosnulého prezidenta bude pripomínať jeho verná kópia, dvojča Jaroslaw Kaczynsky. Bratov spájala aj politika. Spolu založili národno-konzervatívnu stranu právo a spravodlivosť a v roku 2006 Lech Kaczynsky už ako prezident vymenoval Jaroslawa za premiéra. Po roku ho však vystriedal terajší predseda vlády Donald Tusk.

Bratia Kaczynsky by v júni oslávili 61. narodeniny. Počas druhej svetovej vojny ich rodičia bojovali vo varšavskom povstaní proti nemeckej okupácii. Ako 12-ročné vystupovali v detských rozprávkových filmoch. Herecká kariéra ich ale nezlákala. Veriaci katolík Lech Kaczynsky vyštudoval právo. V politickej kariére si vyštudoval imidž predstaviteľa tvrdej ruky, ktorý sa netajil kontroverznými názormi a bojoval proti zločinu. V rokoch 2000 a 2001 bol ministrom spravodlivosti, neskôr sa stal primátorom Varšavy. Na čele krajiny sa dostal po prezidentských voľbách v roku 2005. Práve tento rok sa mu malo končiť funkčné obdobie. V zahraničnej politike sa Lech Kaczynsky snažil obhajovať poľské záujmy voči Rusku aj Nemecku ale aj v rámci celej EÚ. Chcel však, aby sa krajina aktívne zapojila aj do svetových konfliktov. Napriek nevoľi občanov schválil predĺženie účasti poľských vojakov v Iraku. S bývalou spoložiačkou Mariou bol ženatý 32 rokov a mali spolu jediné dieťa dcéru Mariu. Tá sa po dnešnej tragédii stala sirotou.“

JOJ, 10.4.2010

Arcibiskup Zvolenský slúžil zádušnú omšu za obeť poľského leteckého nešťastia

Kata Martinková, redaktorka: „Zádušnú omšu za obeť leteckého nešťastia, pri ktorom zahynul prezident Poľskej republiky a všetci členovia jeho sprievodu, slávil dnes v podvečer bratislavský arcibiskup metropolita Stanislav Zvolenský v Katedrále svätého Martina v Bratislave. Na omši sa zúčastnili aj prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič s manželkou, veľvyslanec Poľskej republiky

Za poľskú golgotu aj na hore Zvir

Za výdatného sneženia s teplotou tesne nad bodom mrazu sa včera na gréckokatolíckom mariánskom pútnickom mieste na hore Zvir pri obci Litmanová v okrese Stará Ľubovňa zišlo podľa odhadov organizátorov približne 1800 veriacich. V Tomášovu, druhú nedeľu po Pasche, prišli takto osláviť Sviatok Božieho milosrdenstva. Prešovský arcibiskup ametropolita gréckokatolíckej cirkvi Ján Babjak niekoľkokrát opakovane vyzval prítomných k modlitbám za všetkých tragicky zosnulých a pozostalých sobotňajšieho leteckého nešťastia, počas ktorého zahynul aj prezident Poľskej republiky Lech Kaczynski. Hora Zvir pri Litmanovej je známa v súvislosti so zjaveniami Panny Márie, ktorých pravosť je stále predmetom skúmania zo strany cirkvi. Svätá omša za obeť

poľskej tragédie bude zajtra o 17.00 h v bratislavskej Katedrále svätého Martina. Omšu bude celebrovat' bratislavský arcibiskup metropolita Stanislav Zvolenský, ktorý veriacich pozýva k spoločnej modlitbe za obeť nešťastia i za ich pozostalých. Skutočnosť, že na palube poľského vojenského špeciálu boli počas tragického sobotného letu okrem prezidenta Lecha Kaczyńského aj viacerí vysokí štátni a politickí predstavitelia, nie sú porušením poľských štátnych procedúr, uviedol poľský veľvyslanec v SR Andrzej Krawczyk. Podľa veľvyslancu sa po leteckej katastrofe zmení aj forma predvolebnej kampane pred prezidentskými voľbami. „Majestát tej smrti bude visieť nad kampaňou“, pripomenul.

JÁN FELIX, Šport, 12.4.2010

Za zosnulých slúžili omše

„Bože, čo nám chceš touto tragédiou povedať?“ pýtajú sa Poliáci

Katolícke Poľsko zostalo tragédiou v Smolensku ohromené. Myšlienky Poliakov boli upreté k Bohu.

Bola to poľská vizionárka svätá Maria Fustyna Kowalska, ktorá sa zaslúžila o to, aby bola nedeľa po Veľkej noci v cirkvi zasvätená Božiemu milosrdenstvu. Práve deň pred týmto sviatkom prišli naši severní susedia o významných predstaviteľov národa.

Kroky mnohých Poliakov i preto smerovali do kostolov a katedrál, aby tam prosili Boha o zmilovanie a spásu pre zosnulých.

Zádušné omše sa konali po celej krajine i na významných cirkevných miestach, ako napríklad na pútnom mieste Poliakov v Čenstochovej.

Pred Katedrálou poľského vojska vo Varšave, ktorú po zničení v 2. svetovej vojne zrekonštruovali v pôvodnom barokovom slohu, sa zhromaždili stovky ľudí na rannú omšu.

Mnohí položili pred kostolom kytice a sústrastné listy.

Poľský arcibiskup Henryk Muszyński povedal: „Ťažké je terajšie udalosť pochopiť v kategóriách čisto ľudských.

Možné je len veriť, že ako nebola zbytočná obeť životov tisícok Poliakov na východe, nebude zbytočná ani smrť tých, ktorí sa roky usilovali o zmierenie poľského a ruského národa“. Arcibiskup Józef Michalik vidí v tragédii „veľkú symboliku“, keď si elita krajiny chcela uctiť elitu zavraždenú v Katyňi. (amb) Plus jeden deň, 12.4.2010

na Slovensku Andrzej Krawczik, predstavitelia diplomatických misií na Slovensku, poslanci Národnej rady, primátor Bratislavy Andrej Ďurkovský a mnohí ďalší hostia.“

Rádio Slovensko, 13.4.2010

Pred 60 rokmi rozprášili kláštory

Pri akcii K poslali komunisti stovky rehoľníkov do pracovných táborov.

Päť doživotných trestov a 756 rokov väzenia. Taký bol dôsledok takzvanej akcie K, ktorá na dlhé roky ochromila život cirkvi v celom Československu. V noci z 13. na 14. apríla 1950 obsadili príslušníci Ľudových milícií, Verejnej a Štátnej bezpečnosti mužské kláštory v krajine, ktoré považovali za centrá protištátnej činnosti.

Na Slovensku bolo v tom čase 18 mužských rehoľí a 1326 rehoľníkov. Bezpečnostné zložky komunistického režimu ich najskôr premiestnili do rôznych „záchytných“ a pracovných táborov. „Tí ľudia vedeli, že nad krajinou sa už čosi vznáša. Cirkev mala informácie o tom, čo sa deje v Rusku,“ hovorí bývalý disident František Mikloško. Na Slovensku bolo odsúdených 171 ľudí. „Bol to brutálny zásah proti cirkvi, kláštory by mali zostať nedotknuteľné. Tie krásne, niekoľkostoročné budovy zostali úplne prázdne.“ Neskôr tam vznikli školy alebo zaria-

denia pre mentálne postihnutých.

Brutálne do noci

Jezuita Dominik Kaľata mal v čase zásahu 25 rokov, práve končil štúdium filozofie v Dečine. „V noci prišli policajti a prikázali nám, aby sme sa okamžite zbalili. Potom nás naložili do nákladných áut,“ spomína. Dôvod im nikto nepovedal. „Vôbec sme netušili, kam ideme, mysleli sme si, že nás vezú na Sibír.“ Napokon sa ocitli v jezuitskom internáte v Bohosudove neďaleko Ústí nad Labem. Od skorého rána pracovali, vyrábali elektrické súčiastky. Po návrate z práce sa modlili a meditovali, knihy nemali povolené. V septembri 1950 dostal Kaľata povolačiaci rozkaz do Komárna. Zaradili ho do PTP, kde bol takmer tri a pol roka. Po návrate do civilu pracoval ako robotník, v roku 1955 ho Ján Chryzostom Korec tajne vysvätil za biskupa. Komunisti Kaľatu dvakrát zavreli, vo väzení strávil šesť rokov. Dva roky bol aj v uránových baniach, prepustili ho v máji 1968. Na jar 1969 emigroval do

Rakúska, neskôr pôsobil v Nemecku. Pomáhal tajnej cirkvi, na Slovensko sa vrátil minulý rok. Dnes žije s jezuitmi v Ivanke pri Dunaji.

Akciu K predchádzal proces s desiatimi prestavenými z

„najreakčnejších“ mužských rádov, ktorí dostali od dvoch do 25 rokov väzenia, pripomína historik Patrik Dubovský z Ústavu pamäti národa. Likvidáciu rehoľí podľa neho iniciovali špičky Ústredného výboru KSC, konkrétne Rudolf Slánsky a Klement Gottwald.

Zrod tajnej cirkvi

Na Slovensku sa angažovali najmä Gustáv Husák, Daniel Okáli a Ladislav Holdoš. „Vedenie strany sledovalo akciu K aj reванš politickému katolicizmu za jeho činnosť počas vojnovnej Slovenskej republiky,“ dodal Dubovský. Hoci likvidácia kláštorov spočiatku veriacich paralyzovala, neskôr sa stala základom tajnej cirkvi, ktorá pomohla k pádu komunizmu v roku 1989. **Marek Vagovič, SME, 13.4.2010**

Vatikán bol pre komunistov zosobnením zla

Útokom proti rádom a rehoľiam zasiahli komunisti cirkev na jej najcitlivejšom mieste. Tvrdí to historik Jan Pešek zo Slovenskej akadémie vied.

Prečo vlastne štátna moc pristúpila k likvidácii rádov a rehoľí?

Po dosiahnutí monopolu moci bolo cieľom komunistického režimu zmocniť sa celej spoločnosti, to znamená aj myslenia a citenia ľudí. Samozrejme, duchovná sféra bola dovtedy dominantným miestom pôsobenia cirkví, na Slovensku predovšetkým katolíckej cirkvi. A keďže štátna moc ju chcela zasiahnuť na najsilnejšom a zároveň i najcitlivejšom mieste, zvolila za terč rády a rehole. Posvätná pôda kláštorov bola významným ideovým a organizačným zázemím cirkvi. Navyše rády a rehole boli priamo napojené na Vatikán. A ten bol pre komunistov zosobnením zla.

Nebolo by lepšie pre režim dohodnúť sa, než si to „rozdať“ s takým silným protivníkom?

Režim sa spočiatku snažil dohodnúť s cirkvami, ale tak, aby to vyho-

vovalo jeho záujmom. Od najvplyvnejšej, katolíckej cirkvi požadoval napríklad vyjadrenie lojality vo voľbách koncom mája 1948. To však jej predstavitelia odmietli. Potom sa ju pokúšal rozložiť založením „pokrokového“, režimu oddanej Katolíckej akcie ako protiváhy cirkevnej hierarchie. Katolícki biskupi a neskôr i Vatikán to však rozhodne odsúdili. Nasledovalo zatýkanie vzdorovitých kňazov, proti čomu sa búрили v roku 1949 veriaci na viacerých miestach Slovenska. Tieto vzbury však štátna moc tvrdo potlačila.

Keď v apríli 1950 zasiahli mocenské štruktúry proti mužským rádom, obyvateľstvo už bolo zastrášené?

Viac-menej áno, napriek tomu Akciu K na Slovensku sprevádzala vlna odporu a nesúhlasu. Vyskytli sa dokonca prípady stretnutia veriacich s ozbrojenou mocou, napríklad v Pezinku, Kozárovciach či v Spišskom Štvrtku. Najostrejší konflikt sa však udial v Podolínci, kde bolo aj niekoľko ranených. **(jc), PRAVDA, 13.4.2010**

Barbarská noc skoncovala s mužskými kláštorami

Bola to ojedinelá noc za tisíc rokov kresťanstva na Slovensku a v Čechách. Ako napísal Ján Chryzostom kardinál Korec: Noc, v ktorej naši vlastní ľudia vykonali to, čo neprišlo na myseľ ani Tatárom, ani tureckému panstvu. Do dejín vstúpila ako Barbarská noc. Dnes od nej uplynie 60 rokov. V noci z 13. na 14. apríla 1950 do mužských kláštorov v celom bývalom Československu vtrhli ozbrojenci. Akciu s kódovým označením „K“ predchádzal vykonštruovaný súdny proces proti vedúcim predstaviteľom niekoľkých rádov. Konal sa v Prahe, obžalovaným kládli za vinu aj špionáž v prospech Vatikánu. Najvyšší trest, doživotie, dostal slovenský redemptorista Ján Ivan Mastiliak.

„Vedeli sme, že je to len otázka času, kedy nás zlikvidujú, vôbec sa tým netajili,“ spomína rehoľný kňaz Anton Srholec (80).

pokračovanie na str. 7

dokončenie zo str. 6

V tom čase študoval teológiu a pedagogiku v saleziánskom ústave v Šaštíne. „Noviny už jasne písali: Musíme tvrdo bojovať proti náboženstvu, je to ópium, tmárstvo a cirkev feudálna mocnosť.“

V polovici marca 1950 vyslala štátna moc do najväčších kláštorov takzvaných vládnych zmocnencom. Mali pozorovať rehoľný život a podávať týždenné hlásenia. „Sú to najväčší nepriatelia našej ideológie,“ uvádzalo hlásenie z jezuitského kláštora v Trnave, „keďže marxizmus ovládajú podrobne a vedia ho len vyvracať.“

Zachovali sa aj oficiálne štatistiky, dokumentujúce priebeh a výsledky Akcie K. Na Slovensku sa na nej zúčastnilo takmer 2 800 príslušníkov bezpečnosti, ľudových milícií a tajnej polície (ŠtB). Vtrhli do 75 kláštorov a sústredili 1 037 rehoľníkov vrátane novicov a rehoľných študentov teológie. „Prebudil som sa celý spotený a počul som revať: Budiček! Hore, ihneď vstávať,“ spomína Vincent Petřík, vtedajší novic v ružomerskom kolégiu jezuitov. „Vzápätí sa rozletela záclona pred mojou posteľou a pred sebou som videl muža v civile ozbrojeného puškou.“

Jezuitov považovali za najnebezpečnejších a izolovali ich od ostatných. Naložili ich do autobusov a viezli do sústreďovacích táborov v piatich vybraných kláštoroch. Podľa spomienok pamätníkov najprísnejší režim panoval v Podolínci. Pred tamojším kláštorom redemptoristov sa 14. apríla 1950 odohral najväčší konflikt s niekoľkými stovkami občanov, ktorí chceli rehoľníkov oslobodiť. Musela prísť posila, 11 zadržaných postavili pred súd - za vzburu.

Podolínsky kláštor potom pripomínal skôr väzenie, obohnali ho ostnatým drôtom a zamrežovali okná. V neskorších rokoch v ňom sústredili rehoľné sestry. Ešte neskôr kláštor slúžil pre štátne školy. Podobný osud stihol aj ďalšie kláštory. Rehoľný život sa do nich vrátil až po roku 1989.

Vladimír Jancura
PRAVDA, 13.4.2010

Kristove relikvie sú roztrúsené. Aj u nás

Náboženské artefakty sa v minulosti vyrábali

Po desiatich rokoch vystavujú Turínske plátno. Vedci aj cirkev debatujú, či je vôbec pravé. Podobná otázka zaznieva aj pri iných slávnych relikviách.

Tŕňová koruna, kopija, kalich, z ktorého Ježiš pil, plátno, do ktorého ho zabalili. Pozostatky kríža. Ale aj rôzne kosti, kusy odevov či veci, ktorých sa rôzni svätí dotkli. Aj taká je podoba viery, ktorej súčasťou môže pre niekoho byť uctievanie symbolov.

Azda najznámejším z nich je Turínske plátno, ktoré cez víkend vystavili v Turínskej katedrále prvý raz po desiatich rokoch. Až dva milióny veriacich sa plánujú pozrieť na kus látky, do ktorej údajne zabalili Ježiša Krista po tom, ako ho zložili z kríža. O jeho pravosti kolujú dohady, niektorí vedci hovoria o renesančnom falzifikáte, iní požadujú podrobnejšie skúmanie.

Podvrh alebo pravé?

S náboženskými relikviami je problém. V minulosti slúžili ako veci, ktoré do kostolov nielen priťahovali veriacich, ale aj symbolizovali moc cirkvi a jej spätosť s minulosťou. V istom období sa tak začalo objavovať množstvo pozostatkov obľúbených svätcov alebo kríža, na ktorom ukrižovali Ježiša.

Podobný prípad je aj Turínske plátno. Rádiouhliková metóda datovala jeho vznik do prelomu 13. a 14. storočia, iné výskumy však potvrdili prítomnosť krvi v látke. Geoffroi de Charny zrejme plátno uložil do kostolika vo francúzskom mestečku Lirey v roku 1355. Predtým o ňom niet veľa informácií. Ani tie známe však nie sú nespochybniteľné.

„Turínske plátno je skôr otázkou viery ako vedy. Napriek tomu sa dá povedať, že je viac argumentov v prospech jeho pravosti ako proti,“ povedal SME hovorca Konferencie biskupov Slovenska Jozef Kováčik. Na Slovensku vraj podobnú relikviu súvisiacu s Ježišom nemáme, len relikvie Svätého kríža. Ten po nájdení rozlámali na maličké úlomky, z ktorých sa viaceré dostali aj na Slovensko. V bratislavskom Dóme sv. Martina ich je ich podľa farnosti najmenej desať.

Vernú kópiu Turínskeho plátna však majú v gréckokatolíckej Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove. Priniesli ju sem v roku 2003, v tom čase bola prvou kópiou plátna vytvorenou novou metódou. „Prešov si vybrali aj preto, že sa v miestnej katedrále nachádzajú pozostatky mučeníkov z čias komunizmu a práve Turínske plátno symbolizuje utrpenie,“ vysvetľuje hovorca Prešovskej arcieparchie Ľubomír Petřík.

„Prvky liturgickej úcty k Ježišovu pohrebnému plátnu sú súčasťou gréckokatolíckych obradov,“ dodáva Petřík. Na každom oltári je malé plátno s vyobrazením mŕtveho tela Ježiša Krista a všitými relikviami svätých. Na Veľký piatok gréckokatolíci vkladajú do Božieho hrobu namiesto kríža plašenicu, väčšie plátno s podobným vyobrazením. Aj preto je pre gréckokatolíkov kópia dôležitá. „Turínske plátno je znakom božej lásky - je na ňom vidieť rany Ježiša Krista, utrpenie po bičovaní, korunovaní tŕňm,“ zdôraznil Petřík. Pre veriacich je plátno symbolom obete, ktorú Ježiš urobil, a samotné dokazovanie pravosti nie je najdôležitejšie.

Mýty a legendy

Náboženské relikvie bývajú obetou legiend. O Ježišom kalichu sa občas vraví ako o svätom grále, ktorý zaručuje večný život. Kopija, ktorou rímsky vojak prebodol jeho bok, má zase darovať majiteľovi veľkú moc. Ich skutočný osud sa však prakticky nedá vypátrať. Najmä nie potom, ako sa na konci stredoveku podobné veci vyrábali „na objednávku“. Tieto legendy totiž pomáhali cirkvi rozšíriť vieru medzi najobyčajnejších ľudí.

Matúš Krčmárík
Tomáš Prokopčák
SME, 13.4.2010

Najznámejšie relikvie:

- Turínske plátno.
- Ježišova tŕňová koruna.
- Časti kríža po Ježišom ukrižovaní.
- Kopija, ktorou Ježišovi prebodli bok.
- Kvapky Ježišovej krvi.
- Klinec, ktorými bol Ježiš pribitý na kríž
- Kalich, z ktorého pil pri Poslednej večeri.
- Pozostatky apoštolov a svätých a kúsky ich odevov.

Vládna dotácia všetky domovy dôchodcov od zániku nezachráni

Zánik domovov dôchodcov sa vláda snaží vyriešiť jednorazovou dotáciou. Koncom marca schválila 14 miliónov eur pre mestá a župy. Z peňazí by mali župy podporiť neverejné zariadenia. To sú také, ktoré založila cirkev alebo občianske organizácie. Obce majú z dotácie zafinancovať vlastné domovy.

Dotácia situáciu domovov nerieši. Peniaze, ktoré vyčlenila vláda, na všetky služby nestačia. O tom, kto koľko dostane, budú v kraji rozhodovať župy. „Župy môžu počas roka zmeniť rozpočet a rozdeľovanie peňazí sa stane neprehľadným,“ podotkla Helena Woleková, správkynia nadácie Socia.

Samosprávne kraje zatiaľ nevedia, ako budú peniaze deliť. Pavol Vilček, diecézny riaditeľ Spišskej katolíckej charity, povedal, že všetci čakajú na metodické pokyny, ktoré kraje v súčasnosti pripravujú.

Vláda navyše rozhodla diskriminačne. Peniaze môžu dostať len tie zariadenia, ktoré vznikli po roku 2002. V sieti však fungujú domovy, ktoré vznikli skôr. Medzi ne patrí napríklad nezisková organizácia Klas z Trnavského kraja, ktorú založila dedina Vrbové. „Nie sme napojení na žiaden rozpočet obce, žijeme len z našej činnosti. A teraz nevieme, čo s nami bude,“ hodnotí situáciu Alica Miklášová, riaditeľka domova dôchodcov a domova sociálnej služby. Zatiaľ rovnako ako ostatní čaká, s akým návrhom príde župa.

Domovom dôchodcov hrozí zánik vďaka zákonu o sociálnych službách, ktorý platí odvlani. Podľa neho musia samosprávy prispievať na každého svojho klienta. Pretože na to peniaze nemajú, prestali posielat' dôchodcov do domovov. „Pre niektoré obce znamená úhrada za svojich penzistov zrušenie celého rozpočtu,“ hovorí Rudolf Kušník, šéf regionálneho Združenia miest a obcí hnileckého regiónu.

Úbytok klientov ako prví pocítili neverejní poskytovatelia. Podľa Milady Dobrotkovej, predsedníčky Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb, v najťažšej situácii sú zariadenia na strednom a východnom Slovensku. V týchto krajoch totiž nemôžu od klientov žiadať, aby si na pobyt doplácali viac ako doteraz, prípadne ho hradili sami. Jeden mesiac by potom dôchodcu vyšiel na viac ako 800 eur.

Vláda koncom marca schválila dotáciu 6,4 milióna eur pre vyššie územné celky. Z nej by mali prispieť 325 zariadeniam, ktoré prevádzkujú občianske a cirkevné organizácie. Obce, ktoré založili zariadenia sociálnych služieb, by mali dostať asi 7,3 milióna eur. Týka sa to 51 miest a obcí, ktoré prevádzkujú 64 zariadení. Ide len o jednorazovú pomoc. Problémy domovov môže vyriešiť len novela zákona. Tá sa aj v marci dostala na rokovanie parlamentu. Ministerka práce Viera Tomanová ju však stiahla.

14 mil. dostanú mesta a župy na domovy dôchodcov

(id), PRAVDA, 13.4.2010

60 rokov od Barbarskej noci

Pred 60 rokmi komunistický režim počas takzvanej Barbarskej noci zlikvidoval mužské rehole v Československu. V noci z 13. na 14. apríla vtrhli milicionári, verejná a štátna bezpečnosť do kláštorov a rehoľníkov vyviezli do sústredovacích táborov. Ich životy to zmenilo na celé desaťročia.

Redaktor TA3: „Prekážka budovania komunizmu. Takto vnímali cirkev vtedajší mocní. Na mušku si preto zobrali rehoľníkov. Označili ich za špiónov Vatikánu, ktorí chcú tretiu svetovú vojnu. Poslednou zámenkou bol bábkový proces s desiatimi predstavenými za ich údajnú protištátnu činnosť. Nasledovala Akcia K. Presne o polnoci z 13. na 14. apríla vtrhli vládni ozbrojenci do mužských kláštorov v celom Československu.“

Emil Krapka, katolícky kňaz - jezuita: „Nás v noci potom zobudili, vzali sme si len najpotrebnejšie veci.“

Vojtech Zeman, katolícky kňaz - salezián: „Všetci sme museli odísť do Podolínca, kde nás vyviezli na autobusoch, kde bolo napísané turistický zájazd.“

Emil Krapka, katolícky kňaz - jezuita: „Keď nás viedli potom v noci na východ, sme často čiastočne mysleli aj na to, že azda to bude až ďalej do Ruska, na Sibír.“

František Neupauer, Ústav pamäti národa: „Bolo internovaných 881

rehoľníkov podľa historických záznamov. Nasledne pokračovala Akcia K2 z 3. na 4. mája 1950, čiže sa to dotklo vyše tisícky rehoľníkov.“

Redaktor TA3: „Mladých rehoľníkov mala prevychovať aj trojročná vojenčina v takzvanom pomocnom technickom prápore. Plán sa ale nepodaril. Naopak. Mnohí sa stali kňazmi, zamestnali sa a tajne pokračovali vo svojom poslaní.“

Emil Krapka, katolícky kňaz - jezuita: „V roku 60 sme boli odsúdení s otcom Jánom Chryzostomom Korcom za túto tajnú kňazskú a rehoľnú činnosť.“

Redaktor TA3: „Iní za svojim snom byť kňazom odišli cez rieku Morava do zahraničia.“

Vojtech Zeman, katolícky kňaz - salezián: „Vtedy sa priznám kolená sa mi triasli, ale stálo to za to a ďakujem Pánu Bohu, že sa to podarilo.“

Redaktor TA3: „Rehole síce z verejného života zmizli, ale fungovali ďalej tajne. Podľa cirkevného historika bola Akcia K súčasťou širšieho plánu.“

Jozef Hal'ko, cirkevný historik: „Zničenja náboženstva ako takého.“

Redaktor: „Koncom augusta 1950 nasledovala ešte Akcia R namierená proti ženským rehoľiam. V internáčných táborech skončilo asi 800 rehoľníčok. **Martin Linhart, TA3, 13.4.2010**

Katolícka časť Slovenska si pripomenula násilnú likvidáciu mužských reholí v roku 1950

Zvonením zvonov a modlitbami v katolíckych kostoloch si včera o 21. hodine veriaci spolu s duchovnými na viacerých miestach Slovenska pripomenuli 60. výročie Akcie K z 13. apríla 1950, ktorá znamenala násilnú likvidáciu 150 mužských reholí na území bývalého Československa. Počas tejto akcie sústredili na Slovensku asi 1000 z približne 3000 rehoľníkov. Koncom augusta 1950 nasledovala Akcia R, keď násilne sústredovali rehoľníčky, ktorých bolo v Československu asi 12 000 a žili v 250 kláštoroch.“

Rádio Slovensko, 14.4.2010

Vyhli sa trestu

Belgickí biskupi nepotrestali žiadneho z kňazov obvinených vo viac ako 300 prípadoch pedofílie, ktoré sa mali stať v 90. rokoch minulého storočia. Tvrdí to kňaz Rick Deville, ktorý mnohým z ich údajných obetí pomáhal. Podľa duchovného obvineného kňaza väčšinou preložili, ale nikdy ho nepotrestali. (SITA), PRAVDA, 13.4.2010

Vatikán: pedofília súvisí s homosexualitou

Sexuálne škandály, ktoré otriasli cirkvou, nesúvisia s kňazským celibátom, ale s homosexualitou. V pondelok to na tlačovej konferencii v Čile vyhlásil druhý muž Vatikánu kardinál Tarcisio Bertone. Podľa šéfa diplomacie najmenšieho štátu sveta to dokázali viacerí psychológovia a psychiatri. (sita), SME, 14.4.2010

Vatikán radí

Biskupi a vysoko postavení duchovní musia prípady sexuálneho zneužívania kňazmi okamžite nahlásiť na políciu. To na svojej internetovej stránke radí Vatikán. Vôbec po prvýkrát v histórii katolícka cirkev zverejnila postup boja proti pedofílii. V najťažších prípadoch dokonca pápež nemusí čakať na výsledky cirkevného procesu a podozrivého duchovného môže okamžite exkomunikovať. Markíza, 12.4.2010

Pripomenú si prvú návštevu pápeža

Na budúci týždeň si Vajnory pripomenú 20. výročie historicky prvej návštevy pápeža Jána Pavla II. na Slovensku. Státisíce ľudí prišli 22. apríla 1990 na staré vajnorské letisko, aby si vypočuli aj jeho známu výzvu „Nebojte sa“. Vo štvrtok 22. apríla o 16.30 sa oslavy začnú rozozvúčaním zvonov. Program bude pokračovať omšami a vystúpeniami zborov. Vyvrcholením bude pontifikálna omša v parku Pod lipami v nedeľu 25. apríla. (tasr), SME, 15.4.2010

Problémy Vatikánu pokračujú

Škandál pedofilných kňazov nabera obrátky. V Nemecku neznámi páchatelia posprejovali pápežov rodný dom hanlivými výrazmi a aktivisti v Británii pripravujú podklady na vydanie zatykača na hlavu katolíckej cirkvi.

Redaktor: „Olej do ohňa medzitým prilial druhý muž Vatikánu Tarcisio Bertone. Sexuálne škandály podľa neho nesúvisia s kňazským celibátom, ale s homosexualitou.“

Tarcisio Bertone, Vatikánsky štátny sekretár: „Mnoho psychológov a psychiatrov poukazuje na to, že neexistuje súvislosť medzi celibátom a pedofíliou, zatiaľ čo mnoho iných tvrdí, že existuje vzťah medzi pedofíliou a homosexualitou. To je pravda a to je aj problém.“

Redaktor: „Jeho vyhlásenia pobúrili aktivistov bojujúcich za práva gayov a lesbičiek. Podľa nich Vatikán nemá morálnu autoritu na to, aby poučoval o sexualite a spájanie homosexuality s pedofíliou nemá žiadny reálny základ. Aktivisti vo Veľkej Británii medzitým podnikli právne kroky, na základe ktorých má súd vydať zatykač na hlavu katolíckej cirkvi. Úrady by mohli

pápeža zatknúť počas plánovanej jesennej návštevy na britských ostrovoch, pretože podľa názoru právnikov nemá diplomatickú imunitu. Vatikán totiž nie je štát uznaný OSN. V Taliansku včera zatkli ďalšieho katolíckeho kňaza, ktorého obvinili zo sexuálneho zneužívania 10-ročného dievčaťa. V tomto prípade cirkev spolupracovala s úradmi pri vyšetrovaní a kňaza ihneď zbavili úradu. Cirkev stráca sympatie verejnosti. O čom svedčí aj nočný incident v južnom Nemecku. Polícia bez bližších podrobností oznámila, že na rodný dom Josepha Ratzingera niekto nastriekal oplzlý nápis. Vatikán zverejnil novú smernicu, ktorá prikazuje spolupracovať so svetskými orgánmi pri vyšetrovaní sexuálnych škandálov. Súčasnú vlnu kritiky však Vatikán stále považuje len za štvavú kampaň, ktorej cieľom je diskreditácia cirkvi.“

Tarcisio Bertone, Vatikánsky štátny sekretár: „Pápež si želá vyšetrovanie všetkých podozrení. Nechceme túto vec utuľtať, ale chceme, aby sa táto kampaň konečne skončila.“

Boris Bukovský, Markíza, 13.4.2010

Vatikán: Audiencia u pápeža

Zakladatelia inštitútu Naše aktivity pre Slovensko prijal dnes vo Vatikáne pápež Benedikt XVI. Hlava katolíckej cirkvi si počas audiencie za účasti metropoly gréckokatolíckej cirkvi Jána Babjaka vypočula aj informácie o medzinárodných ekomerických koncertoch inštitúcie. Konajú sa už 6 rokov za účasti dominantných kresťanských cirkví a židovskej náboženskej obce. Tohtoročný bude v máji v Košiciach. STV 1, 14.4.2010

Nikdy viac! , kričali Nemci kňazom

Dve stovky Nemcov protestovali včera pred Brandenburskou bránou v Berlíne proti sexuálnemu zneužívaniu detí kňazmi. Demonstranti niesli figurínu mníšky s krížom a palicou v rukách. Na svojom habite mala nápis Nikdy viac! Zhromaždenie zorganizoval zväz bývalých chovancov kňazských ústavov a detských domovov. HN, 16.4.2010

Teológ Hans Kung vyzval biskupov, aby neposlúchli pápeža

Známy teológ Hans Kung vyzval biskupov, aby neposlúchli pápeža a požadovali reformy v rámci rímskokatolíckej cirkvi. Podľa slov 82-ročného bývalého kolegu a priateľa pápeža Benedikta XVI. cirkev prežíva jednu z najhlbších kríz od protestantskej reformácie, po nedávnom odhalení sexuálneho zneužívania detí duchovnými. Podľa Kunga by mali biskupi zvolať novú synodu a rokovať o reformách. Rádio Slovensko, 15.4.2010

Hádka pre miesto pohrebu

Mnohým Poliakom sa nepáči, že Kaczyński by mal spočinúť na Waweli

Lech Kaczyński bude prvým poľským prezidentom, ktorého pochovajú v krypte katedrály na historickom hrade Wawel v Krakove. Tento fakt vyvoláva u našich susedov spory.

Mnohí Poliaci rozhodnutie najbližších príbuzných prezidentského páru a najvyšších zástupcov katolíckej cirkvi považujú za unáhlené a ovplyvnené emóciami. V krajine, ktorú dočasne zjednocuje národná tragédia, sa tak objavujú prvé rozpory.

Manželov Lecha a Mariu Kaczyńských v nedeľu uložia na mieste, kde sú pochovaní poľskí králi a ďalšie významné osobnosti poľských dejín.

Podľa posledných informácií by mala rodina Kaczyńských dostať vlastnú hrobku a nebude odpočívať vedľa nikoho iného.

O tom, kde bude prezidentský pár pochovaný, rozhodli jeho najbližší.

Metropolita krakovský a kardinál Stanislaw Dziwisz o tom hovoril s Jaroslawom Kaczyńským, bratom dvojčaťom zosnulého prezidenta.

„Nakoniec sme rozhodli, aby prezident, ktorý zahynul vo výnimočnej situácii, hrdinsky - pretože letel do Katyne v mene národa vzdať hold mučeníkom, bol pochovaný na najdôstojnejšom mieste - Waweli, „ povedal Dziwisz.

Facebook je proti Biskup Tadeusz Pieronek však denníku Gazeta Wyborcza povedal, že lepším riešením, než unáhliť sa, by možno bolo pochovať hlavu štátu len dočasne a definitívne o tom rozhodnúť neskôr.

Do úvahy tiež pripadala varšavská katedrála či varšavský vojenský cintorín Powonki. Na Facebooku vznikla skupina: NIE pochovaniu Kaczyńských na Waweli. Včera mala okolo 30-tisíc členov. **MICHAL AMBROVIČ**

Plus jeden deň, 15.4.2010

Pruské sa pokúša obnoviť reholu františkánov v obci

Obec Pruské pozýva späť františkánov, ktorých z miestneho kláštora násilne vystáhovali počas Barbarskej noci z 13. na 14. apríla 1950. Pre rehoľníkov má pripravené priestory. Františkáni však na návrat nepomýšľajú, je ich málo.

„Pruské sa zrejme ako jediná obec na Slovensku verejne ospravedlnilo za nečinnosť pri takom akte, akým bolo násilné rušenie reholí,“ povedal starosta Pruského Viliam Cívik.

Františkáni pôsobili v obci celé stáročia, až do pamätnej „bartolomejskej noci slovenského rehoľníctva“, keď ich ozbrojené eskorty zadržali a odviezli do sústredovacích táborov. Františkánsky kostol v Pruskom je národnou kultúrnou pamiatkou, ale

v súčasnosti ho cirkev na bohoslužby nevyužíva.

„Chceme, aby sa františkáni k nám vrátili, pretože boli vždy prirodzeným centrom vzdelanosti a pozitívneho myslenia v regióne,“ povedal starosta. Tak skoro sa však františkánov ne-dočkajú. Rehoľníkov je málo a ak aj budú niekde vytvárať nové pôsobisko, nebude to v tejto časti Slovenska.

„Skôr to bude na východnom Slovensku, pretože na západnom už máme viacero komunít,“ vraví Juraj Andrej Mihály, provinciál františkánov.

V Pruskom pôsobil Hugolín Gavlovič, autor Valaskej školy, ktorý bol tiež františkánom. Tu je aj pochovaný v krypte miestneho kostola.

Milan Král, PRAVDA, 15.4.2010

NA GEMERI VYTOPILO KOSTOL

Voda vytopila rímskokatolícky kostol, záhrady aj pivnice. Krušné chvíle prežívajú obyvatelia Gemerskej Vsi, kde sa z koryta vyliala rieka Turiec. Situáciu zachraňovali aj dobrovoľní hasiči, ktorí robili zátarasy z vriec s pieskom.

Voda z Turca sa vyliala aj v blízkosti obcí Leváre, Polina a Otročok.

V Banskobystrickom kraji stúpajú hladiny riek na viacerých miestach a hrozí vyliatie Hrona. **(kil)**

Nový Čas, 16.4.2010

Pápež prehovoril:

Musíme sa kajat'

Benedikt XVI. po kritike, že mlčí o pedofilných škandáloch, vyzval katolíkov na pokánie. Na Malte ho čaká stretnutie s obeťami zneužívania.

Po neutíchajúcej kritike za to, že sa vyhýba postaviť k sexuálnym škandálom katolíckej cirkvy priamo, včera pápež Benedikt XVI. prehovoril.

Vo svojej kázni vo Vatikáne bol kritický a vyzval na pokánie. Cez víkend sa pritom na Malte možno stretne s obeťami zneužívania.

Na jeho prvej zahraničnej návšteve po prepuknutí škandálu sa čaká, či vyhovie žiadosti desiatich obetí zneužívania na

Malte, o osobné stretnutie. Pápež sa na Maltu chystá pripomenúť si 1950. výročie stroskotania svätého Pavla na ostrove a slúžiť omšu pre desaťtisíc ľudí.

V tejto silno katolíckej európskej krajine bude Benedikt XVI. po prvý raz.

Vatikán v utorok odkázal, že pápež je ochotný sa s obeťami stretnúť, ak sa stretnutie odohrá „v pokojnej a diskretnej atmosfére“, nie pod mediálnym tlakom.

Pápežovu cestu v posledných týždňoch zatienili škandály zneužívania detí kňazmi v Nemecku a ďalších európskych krajinách a podozrenia z ich krytia niektorými kňazmi a biskupmi. Vysokí predstavitelia katolíckej cirkvi sa k téme vyjadrovali sporadicky a obvinili médiá z manipulácie. Pápež sa od marca, keď sa ospravedlnil írskym obeťami zneužívania a írskym katolíkom poslal list, kde spomínal „vážne pochybenia“ írskych biskupov, k zneužívaniu nevyjadroval.

Pápež tento rok pôjde ešte na Cyprus, do Portugalska, Británie a Španielska. V Británii, kam príde v septembri, ho chcú zatknúť ateistickí aktivisti za „zločiny proti ľudskosti“. Vatikán to označil za „bizarný“ nápad.

Pri útokoch, kde svet hovorí o našich hriechoch, vidíme, aké potrebné je činiť pokánie a pochopiť zlo. pápež Benedikt XVI.

Ela Rybárová, SME, 16.4.2010